

KOLEKCIŅINKAS

2016 m.
Nr. 1 (16)

Mažeikių muziejaus leidinys jaunesniojo amžiaus moksleiviams apie kolekcionavimą

Mieli skaitytojai,

Pirmame šių metų numeryje kviečiu išsiaiškinti, kas yra „filumenija“, sužinoti, kiek prieverpsčių saugo Mažeikių muziejus, pasigrožėti Bauskės muziejaus lėlių kolekcija bei pasidžiaugti spalvingomis Latvijos eurų monetomis.

Noriu priminti, kad laikiu paskojimų apie jūsų ar draugų kolekcijas, aplankytus įdomius muziejus.

Spalvotas filumenijos pasaulis

Degtukų dėžučių etiketes imta kolekcionuoti atsiradus pirmosioms degtukų dėžutėms. Nesidominčiam, atrodytų, degtukai niekuo neįdomūs ir visi vienodi. Pasirodo, degtukai skirstomi į dekoratyvinius, židinio, ūkiškuosius, medžioklės, signalinius...

Filumenija, t.y. degtukų dėžučių ar jų etikėčių kolekcionavimas, atrodytų viena pigiausių kolekcionavimo sričių. Juk dar ne taip seniai degtukų dėžutė kainavo vos 1 kapeiką...

Pirmi degtukų dėžučių kolekcionieriai atsirado 19 a. pradžioje. Tačiau pavadinimas „filumenija“ – gerokai vėliau, tik 4-ame 20 a. dešimtmetyje. Žodis „filumenija“ sudarytas iš graikiško žodžio „phileo“ – mėgstu ir lotyniško žodžio „lumen“ – šviesa. Deja, nėra žinoma, kas pirmas susidomėjo šiais mažais popieriniais stačiakampiais (standartinis dydis yra 48x39 mm).

Etikečių pasaulis atspindi mus supančią aplinką. Tyrinėjant etiketes, galima susipažinti su šalies istorija, kultūra, kasdieniu gyvenimu. Degtukų dėžučių etikečių kolekcionavimas primena pašto ženklų, atvirukų ir monetų kolekcionavimą. Tai pažintinis kolekcionavimas. Etiketėse galima rasti gyvūnų ir augalų atvaizdų, perskaityti reklaminius šūkius, nurodymus saugiai naudotis ugnimi.

Beje, degtukų dėžučių etiketes kolekcionavo JAV prezidentas Franklinas Ruzveltas ir Olandijos karalienė Vilhelmina.

ĮVAIRIOS KOLEKCIJOS MAŽEIKIŲ MUZIEJUJE

Mažeikių muziejaus fonduose saugomos net 142 prieverpstės, dauguma jų – meniškai išdrožinės ir nuspalvintos. Vasario – kovo mėnesiais aplankiusieji muziejų gali išvysti 130 prieverpsčių, eksponuojamų parodoje antrame aukšte. Seniausia prieverpstė iš šio gausaus būrio yra išdrožinėta 1875 metais. Pamąstymui: kiek metų šiai prieverpstei?

Kokių esama muziejų ?

Paskutiniame praėjusiųjų metų „Kolekcininko“ numeryje pasakojau apie Šveicarijoje, Bazelio mieste esantį žaislų muziejų. Šiandien noriu pasidalinti įspūdžiais iš kaimyninėje Latvijoje aplankyto Bauskės kraštotyros ir meno muziejaus. Jį, Mažeikių muziejaus darbuotojai, aplankėme ypatinga proga: vizito metu buvo pasirašyta Bauskės ir Mažeikių muziejų bendradarbiavimo sutartis. Pirmame muziejaus aukšte lankytojai supažindinami su miesto istorija naujai įrengtoje patrauklioje ekspozicijoje, o paroda „Laikas žaisti“ antrajame muziejaus aukšte patiks ne tik vaikams, bet ir suaugusiesiems – vitrinose esantys eksponatai ne vienam primins vaikystę. Čia galima pamatyti šimtmečio pradžios aristokratinės salonų lėles prabangiais drabužiais, lėles ir lėlytes, pagamintas per šimtmetį iš įvairių

medžiagų. Visą tai papildo miniatiūriniai baldai ir buitiniai daiktai, taip pat mediniai nameliai su miniatiūriniais interjeru. Keletoje vitrinų galima pamatyti lėles iš įvairiausių pasaulio šalių. Jei kada keliausite po Latviją, ar išsiruošite vienos dienos išvykai pas kaimynus – užsukite į Bauskės muziejų. Nedidelis, bet įdomus muziejus praturtins kelionės įspūdžius.

Foto: Ž. Ruikienės

Ar žinai, kad....

...linksmas, spalvotas progines Latvijos monetas nukaldino Lietuvos monetų kalykla? Penkių eurų moneta su katinais skirta pasakai pavadinimu „Penki katinai“ („Piecī kakti“). Tai yra pirmoji moneta iš latvių mėgstamiausioms ir didžiausią reikšmę šaliai turinčioms pasakoms skirtos serijos. Vienoje monetos pusėje išvardinti visų penkių katinų – latvių mėgstamos pasakos herojų vardai: Muris, Nuris, Incis, Mincis ir Puncis.

Tekstą paruošė muziejininkė Živilė Ruikienė. Panaudotų iliustracijų šaltiniai: <http://mgvtv.lt/idomu/item/gyvunai-ant-pinigu> ; http://colleccioner.blogspot.lt/p/blog-page_31.html ; <http://www.phillumenist.ru/zarubezhnaya-phillumeniya/lithuania> ; <http://www.phillumenist.ru/about-phillumeny/17-sprashivaete-otvechaem> ; http://spichki-andrey.blogspot.lt/p/blog-page_638.html ; <http://www.nt-magazine.ru/nt/oin/hobby>